Noord- en Oost-Gelderland

Aan: de raden van de gemeenten die deelnemen in GGD Noord- en Oost-Gelderland

verzonden per e-mail

Kenmerk: JB/thn/24-dir045
Datum: 29 oktober 2024
Behandeld door:
E-mail:
Telefoonnummer:
Onderwerp: aanpassing reactie DB GGD NOG op zienswijzen Programmabegroting 2025

Geachte raden,

Op 26 augustus 2024 hebben wij u onze reactie gestuurd op de zienswijzen van de gemeenteraden op de concept-Programmabegroting 2025. Hierbij ontvangt u onze op enkele onderdelen aangepaste reactie.

Reacties op zienswijzen aangepast
Het algemeen bestuur van GGD NOG heeft op 12 september 2024 de Programmabegroting 2025 en onze reactie op de zienswijzen van de raden besproken. Daarbij hebben wij toegezegd dat wij enkele onderdelen aanpassen.

Toelichting aanpassingen
Het betreft twee tekstuele aanpassingen op verzoek van Apeldoorn (over indexeringssystematiek en verschuiving van onderzoek en advies naar gezondheidsbevordering en voorlichting), een aanpassing over de dienstverlening door de GGD bij GALA en IZA op verzoek van Oost Gelre en aanpassingen op verzoek van Heerde over de financiën bij nieuwkomers en forensische geneeskunde.
De wijzigingen zijn aangegeven door ‘wijzigingen bijhouden’.

Het leek ons wenselijk om u te informeren over de aanpassing van onze reactie.

Met vriendelijke groet,
namens het dagelijks bestuur,

directeur publieke gezondheid

Zienswijzen concept-programmabegroting 2025 per onderwerp en reactie dagelijks bestuur
aangepast na toezeggingen DB in AB-vergadering 12 september 2024

Onderwerp zienswijze	Reactie dagelijks bestuur
Hoogte inwonerbijdrage Ingestemd wordt met de verhoging van de inwonerbijdrage voor 2025. Tegelijkertijd geven gemeenten aan dat in 2026 de uitkering vanuit het gemeentefonds fors lager is. Op basis van de huidige (financiële) situatie dient de GGD hiermee alvast rekening te gaan houden en een proactieve houding in te nemen voor het realiseren van kostenbesparingen. Bijvoorbeeld door aanpassing van de indexeringssystematiek. ***(Raden van: Aalten, Berkelland, Bronckhorst, Brummen, Doetinchem, Elburg, Ermelo, Harderwijk, Hattem, Montferland, Nunspeet, Oldebroek, Oost Gelre, Oude IJsselstreek, Putten, Voorst, Winterswijk, Zutphen)***	In 2021 heeft een takendiscussie geleid tot het programma GGD NOG Robuust. In dat programma zijn inspanningen gepleegd om de meerkosten op het terrein van de bedrijfsvoering nadrukkelijk te beperken. Geconstateerd is dat de GGD de kleinste zelfstandige GGD van Nederland is en versterking nodig heeft om niet door de ondergrens te zakken. Een korting op de beschikbare middelen zal gevolgen hebben voor de dienstverlening van de GGD aan de gemeenten en hun inwoners. Tegelijkertijd erkennen wij de ontwikkelingen rondom het gemeentefonds. Wij gaan daarom aan de slag met het zoeken naar mogelijkheden voor kostenbesparingen bij gemeenten. Dit doen wij in het kader van een bredere verkenning naar aanleiding van de financiële druk bij gemeenten, de toekomstbestendigheid van de GGD-organisatie en de gesprekken met de VNOG over sterke publieke dienstverlening in de regio en meer samenwerking tussen Veiligheidsregio en GGD.
Aanpassen indexpercentage Apeldoorn vraagt in 2025 opnieuw te beoordelen of de indexeringssystematiek, zoals vastgesteld in 2019, nog passend is. Oude IJsselstreek verzoekt een lager indexpercentage te hanteren~~Het voorstel is om de indexeringssystematiek aan te passen~~. Een lagere indexatie betekent dat de GGD waarschijnlijk keuzes dient te gaan maken in haar dienstverlening. De suggestie is om bijvoorbeeld de programma's 'NOG Fitter en Vitaler' en de Gecombineerde Leefstijl Interventie (GLI) 'SLIMMER' niet meer aan te bieden. Beide programma's zijn geen wettelijke verplichting en ook uit te voeren door marktpartijen.	Het uitgangspunt bij indexeren is dat de index in relatie staat tot de werkelijke ontwikkeling van de kosten. Het algemeen bestuur heeft in zijn vergadering van 21 november 2019 de indexeringssystematiek vastgesteld. Het aanpassen van de indexeringssystematiek is niet de juiste route om een kostenbesparing te realiseren. De huidige methodiek zorgt ervoor dat de GGD aan haar verplichtingen (vooral naar het personeel) kan voldoen zonder dat dit ten koste gaat van de dienstverlening aan de gemeenten. Voor een kostenbesparing ~~-~~gaan we met de gemeenten in overleg over de taken van de GGD. Een lagere indexatie houdt feitelijk een bezuiniging in. Het uitgangspunt is dat een eventuele bezuinigingsopdracht gebaseerd is op

Onderwerp zienswijze	Reactie dagelijks bestuur
(Raden van: Apeldoorn (eerste alinea), Oude IJsselstreek)	een discussie over de inhoud en omvang van het takenpakket van de GGD. Plustaken dragen bij aan de robuustheid van de GGD-organisatie. Plustaken zijn kostendekkend en geven dekking voor overheadkosten.
Doorontwikkeling P&C cyclus Er is behoefte aan verdere concretisering van de speerpunten. De raden vragen de GGD om de planning en control (P&C) cyclus door te blijven ontwikkelen, met een doorvertaling van de Bestuursagenda aan de hand van SMART geformuleerde doelstellingen en passende indicatoren. Het in gesprek blijven over het risicomanagement (o.a. de weerstandscapaciteit) is onderdeel hiervan. Dit is nodig om als raad de kaderstellende en controlerende rol op een goede wijze toe te passen. De raden zien dit resultaat graag terug in de volgende Uitgangspuntennota / Programmabegroting (2026). Aanvullend vraagt de raad van Elburg inzicht in de werkagenda met de rol van de GGD voor de Noord-Veluwe en het overzicht van thema's die zijn blijven liggen. Daarbij ontvangt de raad ook graag een planning voor het vervolg. ***(Raden van: Aalten, Apeldoorn, Berkelland, Bronckhorst, Brummen, Doetinchem, Elburg, Epe, Ermelo, Harderwijk, Hattem, Heerde, Lochem, Montferland, Nunspeet, Oost Gelre, Oude IJsselstreek, Putten, Voorst, Winterswijk, Zutphen)***	Rond de zomer 2024 is duidelijk geworden welke thema's uit de Bestuursagenda zijn opgepakt, met name in het kader van de IZA/GALA, en welke zijn blijven liggen. Daarmee gaan wij in overleg met de gemeenten. Zoals eerder gemeld, willen wij de begin 2024 gepubliceerde Producten- en dienstencatalogus (PDC) van de GGD verder ontwikkelen. Daaraan willen wij – mede met het oog op de uitvoering van onderdelen van de Bestuursagenda – indicatoren toevoegen die een goed beeld geven van de inzet van de GGD. In de programmabegroting, het jaarverslag en de bestuursrapportage kan dan vervolgens een selectie van die indicatoren meegegeven worden. Een en ander doen wij in nauw overleg met de gemeenten. Wij vinden het belangrijk dat helder wordt aan welke informatie gemeenten behoefte hebben en dat wij inspelen op die behoefte. Gemeenten houden wij op de hoogte van de thema's en de planning. Over de weerstandscapaciteit merken wij op, dat wij deze ieder jaar evalueren. In juni 2024 hebben wij dit ook voorgelegd aan de financiële auditcommissie van het algemeen bestuur en in juli 2024 is dit besproken in het algemeen bestuur.
Dienstverlening bij GALA en IZA De raden willen meer duidelijkheid over welke taken de GGD voor het GALA en IZA vanuit de inwonerbijdrage uitvoert en welke vanuit eventuele plustaken of extra opdrachten. Ook dit ziet de raad graag terug in de volgende Uitgangspuntennota/ Programmabegroting (2026).	Het ondersteunen van de gemeenten bij hun beleid inzake IZA/GALA behoort tot de kerntaak van de GGD. De opdrachten ~~De inzet van de GGD~~ voor de uitvoering van IZA en GALA zijn ~~is in~~ geen basistaak voor de GGD. Opdrachten die de GGD van de gemeenten in dit kader ontvangt zijn plusopdrachten. ~~De gemeenten betalen daarom in principe alleen voor de onderdelen waarvoor zij gebruik maken~~.

Onderwerp zienswijze	Reactie dagelijks bestuur
De raad van Voorst vraagt om een helder inzicht in de kostenverdeling in hun regio per gemeente voor IZA, GALA en standaard beleidstaken. ***(Raden van: Aalten, Berkelland, Bronckhorst, Doetinchem, Elburg, Ermelo, Harderwijk, Montferland, Nunspeet, Oldebroek, Oost Gelre, Oude IJsselstreek, Putten, Voorst, Winterswijk)***	Als basistaken die worden bekostigd ~~De inzet van de relatiemanagers wordt voor een deel~~ uit de inwonerbijdrage ~~bekostigd. Dat geldt ook~~ zijn bijvoorbeeld aan te merken ~~voor~~ de inzet van de DPG, relatiemanager en strategisch adviseur bij de verschillende netwerken (bv. Thematafel Gezondste regio, Gezond Veluwe) waarin het IZA regioplan van de betreffende regio tot stand komt en uitvoering krijgt.
Uitwerken raadsadviescommissie De raden benadrukken het belangrijk te vinden dat de GGD proactief het instellen van een raadsadviescommissie oppakt. (***Raden van: Aalten, Berkelland, Bronckhorst, Doetinchem, Elburg, Ermelo, Harderwijk, Montferland, Nunspeet, Oude IJsselstreek, Putten, Winterswijk)***	Wij willen in september 2024 met het algemeen bestuur van de GGD de praktische uitwerking van de gewijzigde GR bespreken, waaronder de vraag van de raden voor het instellen van een raadsadviescommissie. Van de 22 gemeenten hebben zich er inmiddels 17 uitgesproken vóór een raadsadviescommissie voor de GGD. Wij werken hieraan graag mee, maar de eerste verantwoordelijkheid hiervoor ligt bij de raden en de raadsgriffiers. Wij willen hierin samen optrekken met de Veiligheidsregio en zoeken een doelmatige en praktische oplossing. Wij gaan graag het gesprek met gemeenten hierover aan.
Concretisering zorg voor 'nieuwkomers' Uit de begroting is onvoldoende op te maken op welke wijze de middelen in 2025 voor de invulling en inrichting van de zorg voor 'nieuwkomers' (extra) worden ingezet. Raden verzoeken de GGD om dit concreter op te nemen in de Programmabegroting 2025 (en dit anders op te nemen als risico). Daarnaast blijft onduidelijk wat er precies onder de inwonerbijdrage valt en wat onder plusproducten als het gaat om de inzet van GGD NOG rondom 'nieuwkomers'. De raad ziet graag dat de GGD hier in de toekomst meer inzicht in biedt. ***(Raden van: Epe, Heerde)***	De GGD brengt de taken en de verschillende financiële stromen voor de GGD rond nieuwkomers in beeld. Hierbij worden geen extra kosten verwacht: het financieel kader wordt gevormd door de bestaande inwonerbijdrage van de gemeenten en de verschillende aparte vergoedingen voor de verschillende doelgroepen. Wij ~~Hierbij~~ wijzen ~~wij~~ ook op de presentatie over de GGD-taken voor nieuwkomers in de AB-vergadering van 11 juli 2024. Daarbij hebben wij toegezegd dat wij de raden nog nader informeren. Onder nieuwkomers vallen statushouders, asielzoeker en ontheemden (bijv. Oekraïners). Statushouders zijn reguliere inwoners van de gemeenten; de taken die de GGD verricht voor statushouders, zoals Jeugdgezondheid, het Rijksvaccinatieprogramma en gezondheids-voorlichting, vallen onder de inwonerbijdrage. De inzet van de GGD voor asielzoekers vindt plaats in opdracht van en wordt betaald door

Onderwerp zienswijze	Reactie dagelijks bestuur
	het Centraal Orgaan Opvang Asielzoekers (COA). De activiteiten van de GGD voor Oekraïners wordt vergoed via de VNOG. Vorenstaande nemen wij op in de Productenraming ~~begroting~~ 2025. Wij stellen deze als dagelijks bestuur vast en verwerken de hoofdlijnen in een begrotingswijziging die aan het algemeen bestuur wordt voorgelegd.
(Meer)kosten voor forensische geneeskunde In de concept-Programmabegroting zijn de (meer)kosten voor forensische geneeskunde niet inzichtelijk. Door de gemeenteraad is specifiek gevraagd om dit in de begroting 2025 van de GGD NOG inzichtelijk te maken. Hoewel in de vergadering van het algemeen bestuur van 25 april 2024 is aangegeven, dat er op drie onderdelen binnen de forensische geneeskunde onzekerheden zijn, waardoor dit niet inzichtelijk gemaakt kan worden, vraagt de raad de (meer)kosten voor forensische geneeskunde concreter en inzichtelijker op te nemen in de Programmabegroting 2025 (en anders op te nemen als risico). ***(Raad van: Heerde)***	Bij de forensische geneeskunde bestaat er rond de lijkschouw in opdracht van de gemeente op zichzelf geen onzekerheid. Over forensisch medisch onderzoek (in opdracht van politie en justitie) loopt op landelijk niveau overleg, waar langzamerhand meer duidelijkheid ontstaat. Voor de medische arrestantenzorg heeft GGD NOG samen met de 4 andere GGD'en in Oost-Nederland ingeschreven op de aanbesteding van de medische arrestantenzorg door de politie. De rijksoverheid ziet dit (helaas) als een markttaak. De politie streeft ernaar de gunningsbeslissing op 1 ~~augustus~~ december 2024 bekend te maken. De uitkomst van de gunning is van invloed op de mogelijke meerkosten voor forensische geneeskunde. Er is sprake van een financieel risico als de politie de medische arrestantenzorg niet aan de GGD'en gunt. Zodra hier duidelijkheid over is, maken we dit inzichtelijk.
Resultaten robuustheid GGD De raad verzoekt de GGD aan te geven wat de resultaten zijn van de inzet op meer robuustheid. ***(Raad van: Voorst)***	In de vergadering van 28 februari 2024 en van 11 juli 2024 hebben wij het algemeen bestuur hierover geïnformeerd. De bevindingen zijn toen kort samengevat: • De samenwerking met de VNOG is in 2022 verder aangehaald door gezamenlijke crisisvoorbereiding, deelaanstellingen, communicatie en gezamenlijke raadsevents. Deze samenwerking is in 2023 gecontinueerd. • GGD NOG participeert volledig in het HSC vanaf 1 januari 2024. Hiermee borgt de GGD kwaliteit en is de bedrijfsvoering minder kwetsbaar geworden. • Vrijwel alle middelen uit GGD NOG zijn inmiddels aangewend en de (positieve)

Onderwerp zienswijze	Reactie dagelijks bestuur
	effecten daarvan zijn zichtbaar geworden in 2023. • Tegelijkertijd is de dynamiek in publieke gezondheidszorg nog steeds aanzienlijk. De ambities en verwachtingen zijn toegenomen, onder andere vanwege de akkoorden IZA en GALA. Er zijn veel meer kansen dan voorheen om het werkveld publieke gezondheid te versterken. Ook de onzekerheid over looptijd en financiering is toegenomen. Met elkaar in gesprek blijven, en in partnerschap afspraken maken zijn daarom ook in 2024 van groot belang.
Verschuiving van onderzoek en advies naar gezondheidsbevordering en voorlichting De raden zien graag in de basisdienstverlening vanuit de inwonerbijdrage een verschuiving, waarbij meer wordt ingezet op gezondheidsbevordering en voorlichtingscampagnes gericht op inwoners en minder op (bovenwettelijk) onderzoek en advies. Het (bovenwettelijk) onderzoek en advies kan dan als plusproduct worden aangeboden. ***(Raden van: Apeldoorn, Hattem, Lochem, Zutphen)***	De GGD ondersteunt gemeenten vraaggericht bij het vormgeven van het gemeentelijk gezondheidsbeleid, waaronder de uitwerking van de IZA- en GALA-plannen en van de nieuwe Bestuursagenda. Onderzoek is een belangrijke taak van de GGD. Hiermee krijgen we inzicht in de effecten van onze acties en inzicht in welke acties er nodig zijn. Dit geeft input voor gezondheidsbevorderings en voorlichtingscampagnes Het doen van onderzoek, het adviseren over beleidsthema's en het geven van voorlichting daarover, horen bij elkaar c.q. versterken elkaar. Wij gaan graag met gemeenten in gesprek over het achterliggende doel van deze zienswijze. Wanneer de gezamenlijke gemeenten daarin een verschuiving wensen, gaan wij uiteraard verder in gesprek met gemeenten om gezamenlijk te kunnen bepalen hoe we hier een vervolg aan geven.
~~**Delen van kennis en expertise met inwoners**~~ ~~De raad vraagt de GGD om de in de afgelopen jaren ingezette kennis en expertise ook rechtstreeks met de inwoners in de regio te delen ter bevordering van een gezonde leefstijl.~~ ~~***(Raad van: Apeldoorn)***~~	~~Uiteraard deelt de GGD de kennis en expertise op de verschillende taakgebieden met de inwoners uit de regio. Met de gemeenten willen wij graag in gesprek wat het achterliggende doel van dit verzoek is, om gezamenlijk te kunnen bepalen hoe we hier een vervolg aan geven.~~

Onderwerp zienswijze	Reactie dagelijks bestuur
GGD Robuust genoeg? De raad benoemt dat de verschillende ontwikkelingen die de GGD beschrijft, nu en in het komende jaar veel inzet van de GGD vragen. De raad van Apeldoorn vraagt zich af of de GGD robuust genoeg is om deze inzet te kunnen doen of dat dit extra investering vraagt. ***(Raad van: Apeldoorn)***	Er komen inderdaad veel ontwikkelingen op de GGD af. In de afgelopen jaren is geïnvesteerd in de robuustheid van de GGD. Deze noodzakelijk robuustheid is gebaseerd op de situatie in 2021. Met de ontwikkelingen in de afgelopen 3 jaar op onder het gebied van informatieveiligheid, infectieziekten, demografie etc. zien wij nieuwe uitdagingen op ons afkomen.
Missen zienswijze rondom subregionale samenwerking De raad mist hun zienswijze op de Uitgangspuntennota over het belang van subregionale samenwerking. ***(Raad van: Elburg)***	In de zienswijze heeft de raad van Elburg gerefereerd aan eerdere zienswijzen waarin dit verwoord was. Wij hebben verzuimd dit mee te nemen in de opsomming. Het is ons bekend dat ook Elburg subregionale samenwerking en het inspelen op de vraag van gemeenten bepleit. Onze reactie daarop hebben wij verwoord bij de gemeenten die wel in deze opsomming stonden.
Correctie indexpercentage De raad vindt dat het de GGD had gesierd als deze de gemaakte fout bij de indexering (bij het opstellen van de uitgangspuntennotitie) binnen de eigen begroting had opgelost, zodat deze niet had geleid tot een hogere inwonerbijdrage. De raad hoort graag wat de overwegingen daarbij zijn geweest. ***(Raad van: Elburg)***	Wij hechten aan een correcte uitvoering van de gemaakte afspraken over de indexering. Om die reden hebben wij het indexeringspercentage gecorrigeerd.
Financiële middelen nieuwe huisvesting De raad verzoekt geen (financiële) middelen voor nieuwe huisvesting op te nemen in de begroting 2025 en verder. ***(Raad van: Winterswijk)***	Wij hebben geen plannen om (financiële) middelen voor nieuwe huisvesting op te nemen in de begroting 2025 en verder.
Voldoende budget om vaccinatiegraad op peil te houden De gemeenteraad van Heerde onderkent het belang van voldoende vaccinatiegraad in de gemeente. Daarom ziet de raad graag dat de	Ook wij onderkennen het belang van een hoge vaccinatiegraad. In juni 2024 heeft de GGD de gemeenten geïnformeerd over de inspanningen die de GGD levert voor het mogelijk verhogen van de vaccinatiegraad en over aanvullende

Onderwerp zienswijze	Reactie dagelijks bestuur
vaccinatiegraad op peil gehouden wordt. Indien hiervoor niet voldoende budget is opgenomen vraagt de raad om verhoging van het budget voor het vaccinatieprogramma. ***(Raad van: Heerde)***	mogelijkheden. In de AB-vergadering van 12 september 2024 wordt dit ook besproken. Over de aanvullende mogelijkheden, waarvoor extra financiering nodig is, gaat de GGD graag in overleg met de gemeenten.